

BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR İLE ŞİRKET ORTAKLARININ SİGORTALILIKLARININ BAŞLAMASI ve SONA ERMESİ İLE BİLDİRİMİ

Akın ŞİMŞEK(*)

1 - GİRİŞ

Sosyal güvenlik sistemimizde 2008 yılı Ekim ayı başında 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle bütün sigortalılar gibi bu tarihten önce Bağ-Kur sigortalısı sayılan kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlar ile şirket ortaklarının sigortalılıklarında da bir takım değişiklikler olmuştur.

Ülkemizde genel seçimlerin yaklaştığı bu günlerde yaşanan mevzuat değişikliği furiasının devam etmesi ile Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu, 5510 sayılı Kanun gibi iş ve çalışma hayatını ilgilendiren düzenlemeler de büyük çaplı değişikliğe uğrayacaktır. Özellikle makalemiz konusu ile dolaylı olarak ilgili olan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu TBMM'de kabul edilen yasa ile yürürlükten kaldırılmış ve yeni Türk Ticaret Kanunu'nun 1 Temmuz 2012 de yürürlüğe girmesi öngörülmüştür. Bu nedenle makalemizde şirket tanımlarına ve nevelerine mevcut haliyle yaklaşık 1,5 yıl daha geçerli olacak 6762 sayılı Kanun'a göre yer verilecektir.

Halen 5510 sayılı Kanun'un değişiklik düzenlemelerini içeren ve kamuoyunda torba kanun olarak bilinen düzenlemede şimdilik makalemiz konusu ile ilgili hükümlerde bir değişiklik öngörülmemekte, sadece daha sonra yeni bir makalemizde değerlendirme konusu yapacağımız iç içe giren, yani aynı zamanda birden fazla sigortalılık haline tabi olmayı gerektirecek şekilde çalışanların durumlarında değişiklik öngörülmektedir.

Makalemizde kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlar ile şirket ortaklarının sigortalılık durumlarından ve sigortalılıklarının başlaması, bildirimi, tescili ve sona ermesi ile bu durumun da bildiriminden bahsedeceğiz.

2- SİGORTALILIKLARI, BİLDİRİMİ, BAŞLANGICI ve TESCİLİ

Bağımsız çalışanlar ile şirket ortaklarının sigortalılıkları ile ilgili olarak 5510 sayılı Kanun'un "Sigortalı sayılanlar" başlıklı 4'ncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; Kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan;

(*) Rekabet Kurumu, Basım ve Yayın Müdürü

1) Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanların,

2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanların,

3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortaklarının,

4) Tarımsal faaliyette bulunanların,

Sigortalı sayılacakları¹ hükme bağlanmıştır. Aynı Kanun'un "Sigortalılığın başlangıcı" başlıklı 7'nci maddesinde, 4/1-b sigortalılarından,

- Gelir vergisi mükellefi olanlar ile şahıs şirketlerinden kolektif, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ve donatma iştiraki ortaklarının vergi mükellefiyetlerinin başladıkları tarihten;

- Sermaye şirketlerinden limited şirket ortakları ile sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının, şirketin ticaret sicil memurluklarıncaya tescil edildikleri tarihten;

- Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının yönetim kuruluna seçildikleri tarihten;

- Gelir vergisinden muaf olanların ise esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı oldukları tarihten;

- Tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için tarımsal faaliyetlerinin kanunla ilgili meslek kuruluşlarıncaya veya kendilerince, bir yıl içinde bildirilmesi halinde kaydedildiği tarihten, bu süre içinde bildirilmemesi halin-

de ise bildirim Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapıldığı tarihten;

İtibaren başlayacağı hükme bağlanmıştır. 5510 sayılı Kanun'un "Sigortalı bildirim ve tescili" başlıklı 8'inci maddesinde ise 4/1-b sigortalılarından tarımsal faaliyette bulunanlar hariç olmak üzere bu kapsamdaki diğer sigortalı sayılan kişiler için sigortalılık başlangıçlarından itibaren 15 gün, tarımsal faaliyette bulunanlar için ise kanunla kurulu meslek kuruluşlarına kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde kendi mevzuatına göre kayıt veya tescili yapan ilgili kurum, kuruluş ve birlikler, vergi daireleri ve esnaf sicil memurluğunun sigortalı işe giriş bildirgesi düzenleyerek Sosyal Güvenlik Kurumuna vermekle yükümlü oldukları, tarımsal faaliyette bulunanların kendileri tarafından da sigortalılık bildirimlerinin yapılacağı, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun da bu bildirimlerden itibaren bir ay içinde tescili yapılan kişilere, sigortalılık hak ve yükümlülüklerinin başladığını bildireceği, hükme bağlanmıştır.

2.1- Kollektif² Şirketlerin Ortakları İle Adi

Komandit³ Şirketlerin Komandite ve Komanditer Ortakları

Kollektif şirket ortakları ile adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortaklarının sigortalılıkları vergi mükellefiyetlerinin başladıkları tarihten itibaren başlatılacak, sigortalılıkları ise

¹ Bu kapsamdaki sigortalılar genel olarak eski Bağ-Kur'luları kapsamakta olup, makalemizin devamında bu sigortalılardan kısaca 4/1-b sigortalısı olarak bahsedilecektir.

² Ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek maksadıyla hakiki şahıslar arasında kurulan ve ortaklarından hiçbirinin mesuliyeti şirket alacaklarına karşı tahdit edilmemiş olan şirket, kolektif şirkettir. (6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Md. 153)

³ Sermayesi paylara bölünmüş komandit, şirket, sermayesi paylara bölünen ve ortaklarından bir veya birkaçı şirket alacaklarına karşı bir kolektif şirket, diğerleri bir anonim şirket ortağı gibi mesul olan şirkettir. Sermaye, paylara bölünmeksizin sadece birden çok komanditerin iştirak nispetlerini göstermek maksadıyla kısımlara ayrılmış bulunuyorsa adi komandit şirket hükümleri tatbik olunur. (6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Md. 475)

vergi mükellefiyetinin başlangıç tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde vergi daireleri tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilecektir.

2.2- Donatma İştiraki⁴ Ortakları

Donatma iştiraki ortaklarının sigortalılığı vergi mükellefiyetlerinin başladığı tarih itibariyle başlatılacak, bu bildirim vergi dairelerince onbeş gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacaktır.

2.3- Anonim⁵ Şirketlerin Yönetim Kurulu Üyesi Olan Ortakları

1479 sayılı Kanun'un mülga 24 üncü maddesi ile 01.10.2008 tarihinden önce anonim şirketlerin kurucu ortakları ve yönetim kurulu üyesi olan ortakları sigortalı sayılmakta iken, 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (3) numaralı alt bendi ile 01.10.2008 tarihinden itibaren sadece anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları yönetim kuruluna seçildikleri tarih itibariyle sigortalı sayılmışlardır. Bu kapsamda sayılan kişiler, şirket yetkililerince yönetim kurulu üyeliğine seçildikleri tarihten itibaren en geç on beş gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilecektir. Anonim şirketlerde şirket ortağı olmayan yönetim kurulu üyeleri 4/1-b sigortalısı sayılmayacaklardır.

2.4- Anonim Şirketlerin Kurucu Ortakları

Öncelikle belirtelim ki daha önce 1479 sayılı Kanun kapsamında Bağ-Kur sigortalısı sayılan anonim şirketlerin kurucu ortakları 5510 sayılı Kanun'un sigortalıları düzenleyen 4'üncü maddesi kapsamına alınmamıştır. 5510 sayılı Kanun'un geçici 22'nci maddesi ile ise 1479 sayılı Kanun'a göre 01.10.2008 tarihinden önce anonim şirketlerin kurucu ortağı olmaları nedeniyle sigortalı olanlardan, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b sigortalısı olarak devam ettirmek isteyenlerin 01.10.2008 tarihinden itibaren altı ay içinde (01.04.2009 tarihine kadar) Sosyal Güvenlik Kurumu'na yazılı olarak talepte bulunmaları halinde, sigortalılıklarını devam ettirmeleri imkanı sağlanmıştır. Bu kapsamda 01.04.2009 tarihine kadar talepte bulunanların 4/1-b sigortalılıkları devam ettirilmiş bu tarihe kadar başvurmayanların sigortalılıkları ise 01.10.2008 tarihi itibariyle sona erdirilmiştir.

2.5- Limited⁶ Şirketlerin Ortakları

Limited şirket ortaklarının sigortalılığı şirketin ticaret sicil memurluklarınca tescil edildikleri tarihten itibaren başlatılacak olup, ticaret sicil memurlukları bu kişileri tescil edildikleri tarihten itibaren on beş gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildireceklerdir.

⁴ Birden ziyade şahsın müşterek mülkiyet şeklinde malik oldukları bir gemiyi, aralarında yapmış oldukları akit gereğince, cümlesi nam ve hesabına deniz ticaretinde kullanmaları halinde donatma iştiraki mevcuttur.(6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Md. 951)

Tacirlere dair olan hükümler donatma iştiraki hakkında da tatbik olunur.(6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Md. 19)

⁵ Anonim şirket, bir unvana sahip, esas sermayesi muayyen ve paylara bölünmüş olan ve borçlarından dolayı yalnız mamelekiyle mesul bulunan şirkettir.(6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Md. 269)

⁶ İki veya daha fazla hakiki veya hükmi şahıs tarafından bir ticaret unvanı altında kurulup, ortaklarının mesuliyeti koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile mahdut ve esas sermayesi muayyen olan şirkete limitet şirket denir.(6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Md. 503)

2.6- Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit⁷ Şirketlerin Komandite Ortakları

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının sigortalılığı;

- Şirket kuruluşlarında şirketin ticaret sicil memurluklarınca tescil edildikleri tarihten itibaren başlatılacak, bu tarih ticaret sicil memurluklarınca,

- Komandite ortaklardan hisse devri alan yeni ortakların sigortalılıkları ise ortaklar kurulunca devrin yapılmasına karar verildiği tarihten başlatılacak, bu tarih şirket etkililerince,

On beş gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilecektir. Komandite ortaklardan hisse devri alan ortakların Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmesinde sigortalı işe giriş bildirgesi yanında ortaklar kurulu kararının, hisse devrine ilişkin tanzim edilen noter devir sözleşmesinin, devrin yapıldığının işlendiği pay defterinin birer sureti veya devir ticaret sicil memurluğunca tescil edilmiş ise ticaret sicil gazetesinde ilan edildiği nüshası da Sosyal Güvenlik Kurumu'na verilecektir.

2.7- 04.10.2000 Tarihinden 01.10.2008 (5510 Sayılı Kanun'un Yürürlüğü) Tarihine Kadar Tescili Olmayan Şirket Ortaklarının Sigortalılığı

Sigortalılık niteliği taşıdıkları halde 01.10.2008 tarihine kadar kayıt ve tescillerini yaptırmayan 4/1-b kapsamındaki şirket ortaklarının sigortalılık hak ve yükümlülükleri 01.10.2008 tarihinden itibaren başlamaktadır. Bu kapsamdaki şirket ortaklarından,

01.10.2008 tarihinden itibaren sigortalılıkları başlatılanların, 01.10.2008-04.10.2000 tarihleri arasında geçen vergi mükellefiyet süreleri bulunmak kaydıyla, 01.10.2008 tarihinden itibaren 6 ay içinde talepte bulunması halinde, vergi mükellefiyet sürelerinin tamamı için borçlanma imkânı sağlanmıştı. Bu sürede başvurmayanların ise borçlanma imkânları kalmamıştır⁸.

2.8- Askerlik Yapmakta İken Şirket Ortaklığı Devam Edenler

Muvazzaf askerlik hizmetini er ve erbaş olarak yapmakta olanlar ile yedek subay okulu öğrencilerinin, varsa bu sürede şirket ortaklığı nedeniyle 4/1-b sigortalılıkları devam edecektir. Bu surette geçen sürelerinde de 4/1-b sigortalısı sayılacaklardır. Yedek subay okulu öğrenciliği bittikten sonra yedek subay asteğmen olarak naspedildikleri zaman şirket ortaklıkları devam etse dahi bu sürelerinde 4/1-c sigortalısı sayılacaklar terhis olunca 4/1-b sigortalılıkları yine başlayarak devam edecektir.

2.9- Vergi Mükellefiyetinin Başlaması

Gelir vergisi mükelleflerinin ticari, sınai veya zirai bir işle ilgili fiili olarak çalışmaya başlamaları veya mesleki bilgiye ve ihtisasa dayanan bir meslek ya da sanat faaliyetiyle uğraşmaları, bu kişilerin vergi mükellefi olmalarını gerektirir.

Fiili olarak çalışmaya başlamaktan kasıt mükellefin faaliyetine başladığını gösteren bazı şartların oluşmasıdır. Bu şartlar tüccarlar ve serbest meslek erbabı için farklılık göstermektedir⁹.

⁷ Sermayesi paylara bölünmüş komandit, şirket, sermayesi paylara bölünen ve ortaklarından bir veya birkaçı şirket alacaklarına karşı bir kolektif şirket, diğerleri bir anonim şirket ortağı gibi mesul olan şirkettir.(6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Md. 475)

⁸ Halen TBMM' de bulunan "Torba Kanun" da yapılacak bir düzenleme ile bu hakkı kaybedenlere borçlanma hakkı verilmesi gündemdedir.

⁹ 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, Madde 154, 155, Gelir İdaresi Başkanlığı, Gelir Vergisi Mükelleflerinde İşe Başlama İşleri Bırakma Rehberi, 2007, <http://www.gib.gov.tr>

2.9.1- Tüccarlarda İşe Başlama Belirtileri

• Bir işyeri açmak (İşyeri açmaktan maksat, belli bir yerde bilfiil ticari veya sınai faaliyete geçmek demektir. Bir yerin ne maksatla olursa olsun sadece tutulmuş olması veya içinde tertibat ve tesisat yapılmakta bulunması işyerinin açıldığını göstermez.),

- İşyeri açılmamış olsa bile ticaret siciline veya mesleki bir teşekküle kaydolunmak,
- Kazançları basit usulde tespit edilen tüccarlar için işle bilfiil uğraşmaya başlanması.

Yukarıda sayılan şartlardan herhangi birinin gerçekleşmiş olması mükellefiyette işe başlanıldığını gösterir.

2.9.2- Serbest Meslek Erbabı İçin İşe Başlama Belirtileri

- Muayenehane, yazıhane, atölye gibi özel işyerleri açmak,
- Çalışılan yere mesleki faaliyette bulunulduğunu ifade eden tabelalar ve levhalar asmak,
- Her ne şekilde olursa olsun devamlı olarak mesleki faaliyette bulunduğunu gösteren ilanlar yapmak,
- Serbest olarak mesleki faaliyette bulunmak üzere mesleki bir birlik veya mesleki bir odaya kayıt yaptırmak, (Bu şekilde birlik veya odaya kayıt yaptıranlar herhangi bir nedenle mesleki faaliyet yapmayacak ise bu durumu vergi dairesine bildirmek zorundadır.)

Yukarıda sayılan şartlarından herhangi birinin gerçekleşmiş olması mükelleflerin işe başladığını gösterir.

**3- SİGORTALILIĞIN SONA
ERMESİ ve BİLDİRİMİ**

Bağımsız çalışanlar ile şirket ortaklarının sigortalılıklarının sona ermesine ve bildirimine 5510 sayılı Kanun'un "Sigortalılığın sona ermesi"

başlıklı 9'ncü maddesinde yer verilmiştir. Bu düzenleme gereğince 4/1-b sigortalılarından;

1) Gelir vergisi mükellefi olanlar için, mükellefiyetlerini gerektiren faaliyetlerine son verdikleri tarihten,

2) Gelir vergisinden muaf olanlar için, esnaf ve sanatkâr sicili kaydının silindiği veya aylık faaliyet gelirlerinden bu faaliyetine ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarı, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğunu belgeleyenlerin bu kapsama girdiği tarihten,

3) Şahıs şirketlerinden kolektif, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ve donatma iştiraki ortaklarının vergi mükellefiyetlerinin sona erdiği tarihten,

4) Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının, şirketin ticaret sicil memurluğundan kaydının silindiği tarihten,

5) Limited şirket ortaklarından hisselerinin tamamını devreden sigortalıların, hisse devrinin yapılmasına ortaklar kurulunca karar verildiği tarihten,

6) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının yönetim kurulu üyeliklerinin sona erdiği tarihten,

7) İflas veya tasfiye durumu ile münfesihe düşen şirketler için ortağın talep etmesi halinde, mahkeme kararı ile iflasın, tasfiyenin açılmasına, ortaklar kurulu kararı ile tasfiyenin başlamasına veya şirketin münfesihe düşmesine karar verildiği, ortakların talepte bulunmaması halinde, mahkemece iflasın kapatılmasına karar verildiği, tasfiyesi sonuçlanan şirketlerin ortaklıklarının ise tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğuna tescil edildiği tarihten,

8) Tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için, tarımsal faaliyetlerinin sona erdiği veya Kamu idareleri hariç olmak üzere, tarım işlerinde veya orman işlerinde hizmet akdiyle süresiz işlerde çalışanlar ile tarımda kendi adına

ve hesabına bağımsız çalışanlardan; tarımsal faaliyette bulunan ve yıllık tarımsal faaliyet gelirlerinden, bu faaliyete ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarın aylık ortalamasının, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğunu belgeleyenler bu kapsama girdiği tarihten,

9)Herhangi bir yabancı ülkede ikamet eden ve o ülke mevzuatı kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başladığı veya ikamet esasına bağlı olarak, o ülke sosyal güvenlik sistemine dahil olduğu tarihten,

10)İflas veya tasfiye durumu ile münfesihi duruma düşen şirketlerin ortaklarından¹⁰ 4/1-a sigortalısı (eski SSK) olarak çalışmaya başlayanların, çalışmaya başladıkları tarihten,

11)Gelir vergisinden muaf olan, ancak esnaf ve sanatkârlar sicili kaydına istinaden 4/1-b sigortalısı sayılanlardan, bu sigortalılıklarının devamı sırasında, hizmet akdi ile çalışanların çalışmaya başladığı tarihten,

İtibaren sigortalılıkları sona ermektedir. Bu şekilde sigortalılıkları sona erenlerin durumları ise kendileri ve faaliyetin sona erme halinin bildirildiği kuruluşlar veya vergi daireleri tarafından, en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilecektir. Bu kişilerin meslek kuruluşlarına ya da vergi dairelerine olan yükümlülüklerini yerine getirmemiş olmaları, sigortalılığın sona ermesine ilişkin belge ya da bilginin verilmesine engel teşkil etmemektedir.

3.1- Şirket Ortaklarının Sigortalılığının Sona Ermesi İle İlgili Özellikli Durumlar

Şirket ortaklarının sigortalılıklarının Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmesinde sorumlu olanlar şirket nevine göre değişiklik arz etmektedir.

3.1.1- Kollektif Şirket, Adi Komandit Şirketlerin Komandite ve Komanditer Ortakları İle Donatma İştiraki Ortaklarının Bildirimi

Kollektif şirket, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ile donatma iştiraki ortaklarının sigortalılıkları vergi mükellefiyetlerinin bittiği tarihte sona erer, bu tarih vergi dairelerince ve sigortalılarca on gün içinde işten ayrılış bildirgesiyle Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilir.

3.1.2- Anonim Şirketlerin Yönetim Kurulu Üyesi Olan Ortaklarının Bildirimi

Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının sigortalılıkları bu görevlerinin bittiği tarihte sona erer, bu tarih şirket yetkililerince ve sigortalılarca on gün içinde işten ayrılış bildirgesiyle Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilir.

3.1.3- Limited Şirket, Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerin Komandite Ortaklarının Bildirimi

Limited şirket, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının sigortalılıkları hisse devrine ilişkin alınan ortaklar kurulu kararı ile hissenin devrine ilişkin tanzim edilen noter devir sözleşmesinin ve devrin pay defterine işlendiği sayfanın birer suretlerinin birlikte ibraz edilmesi veya hisse devri ticaret sicil memurluğuna tescil edilmiş ise ticaret sicil gazetesinde ilan edildiği nüshasının ibraz edilmesi kaydıyla ortaklar kurulu karar tarihi itibarıyla sona erer, bu tarih, sigortalılar ve şirket yetkililerince on gün içinde işten ayrılış bildirgesiyle Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilir.

¹⁰ Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları.

3.2- İflas Eden veya Tasfiye Edilen Şirket Ortaklarının Sigortalılığının Sona Ermesi ve Bildirimi

İflasın açılmasına mahkemece karar verilen şirket ortaklarının sigortalılıkları, sigortalının talebi halinde mahkemenin karar tarihinde, sigortalının talebinin olmaması halinde ise mahkemece iflasın kapatılmasına karar verildiği tarihte sona erer, bu tarih sigortalılar ve şirket yetkililerince, on gün içinde işten ayrılış bildirgesiyle Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilecektir.

Tasfiyenin açılmasına mahkemece karar verilen şirket ortaklarının sigortalılıkları, sigortalının talebi halinde mahkemenin karar tarihinde sona erer, bu tarih sigortalılarca, sigortalının talebinin olmaması halinde ise tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihte sona erer, bu tarih ticaret sicil memurluğunca ve sigortalılarca, on gün içinde işten ayrılış bildirgesiyle Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilecektir.

Şirketin tasfiyesine ortaklar kurulu tarafından karar verilmesi durumunda, şirket ortaklarının sigortalılıkları; talebi halinde tasfiyenin başlanmasına karar verildiği tarihte, sigortalının talebinin olmaması halinde ise tasfiyenin sonuçlandığına ilişkin tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğuna tescil edildiği tarihte sona erer. Bu tarihler sigortalılarca ve ticaret sicil memurluklarınca on gün içinde işten ayrılış bildirgesiyle Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilecektir.

Münfesihi duruma düşen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları, sigortalının talebi halinde şirketin münfesihi duruma düştüğü tarih itibarıyla sona erer, bu tarih sigortalılarca, sigortalının talebinin olmaması halinde münfesihi duruma düşen şirketin tasfiyesinin sonuçlandığına dair tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğuna tescil edildiği tarihte sona erer, bu tarih, sigortalılarca ve ticaret sicil memurluklarınca, on gün içinde işten ayrılış bildirgesiyle Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilecektir.

Mahkeme kararı ile iflasın, tasfiyenin açılmasına, ortaklar kurulu kararı ile tasfiyenin başlamasına veya

münfesihi duruma düşmesine karar verilen, şirketlerin 4/1-b sigortalısı ortaklarından 4/1-a sigortalısı olmayı gerektiren işlerde çalışmaya başlayanların sigortalılıkları, çalışmaya başladıkları tarihte sona erer ve bu tarih sigortalılarca işten ayrılış bildirgesi ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilecektir.

4- DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Genel olarak 4/1-b sigortalılarının sigortalılıkları, bu şekilde sigortalı olmayı gerektiren faaliyetlerine son verdikleri tarih itibarı ile sona erdirilmektedir. Sigortalılığın sona ermesinde 1479 sayılı Kanun'la sigortalıların ilgili kurumlardan alacakları onaylı belgelerin Bağ-Kur'a ibrazı ile yapılmakta iken, yeni düzenleme olan 5510 sayılı Kanun'la sigortalılığın sona ermesinin bildirim yükümlülüğü ise kendileri ve faaliyetin sona erme halinin bildirildiği kuruluşlar veya vergi dairelerine ya da şirket yetkililerine verilmiştir.

Özellikle 4/1-b sigortalılarının sigortalılıklarının başlamasının ve sona ermesinin süresinde bildirilmesinde sorumlu olanların bu yükümlülüklerinin zamanında yerine getirilmemesinde 5510 sayılı Kanun'un 102'nci maddesi uyarınca yükümlülükleri yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlar ile tüzel kişilere, aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanacağı unutulmamalıdır. 1 Ocak- 31 Haziran 2011 döneminde de brüt asgari ücret 796,50 TL'dir.

Bağımsız çalışanlar ile şirket ortaklarının sigortalılıklarının belirlenmesinde 5510 sayılı Kanun'un halen yürürlükte olan ve karmaşaya yol açan "Sigortalılık hallerinin birleşmesi" başlıklı 53'üncü maddesine göre ilk başlayan sigortalılık haline bakılarak işlem yapılmakta ise de halen TBMM Genel Kurulu'nda bulunan "Torba Kanun" ile bu düzenlemenin değiştirilmesi gündemdedir. Teklifte göre birden fazla sigortalı olmayı gerektiren çalışanların öncelikle varsa 4/1-c sigortalılığı, sadece 4/1-a ve 4/1-b sigortalısı olmayı gerektiren işlerde aynı anda çalışmalarını varsa 4/1-a sigortalısı olmaları öngörülmektedir.

